

sygn. akt I C 1673/21

POSTANOWIENIE

16 września 2021 roku

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: asesor sądowy Mateusz Janicki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 16 września 2021 roku w W.

sprawy z powództwa **Wspólnoty Mieszkaniowej przy ulicy (...) w W.**

przeciwko **A. K. (1), M. K. i A. K. (2)**

o zapłatę

postanawia

1. oddalić wniosek powódki o uzupełnienie wyroku o zasądzenie odsetek od kwot zasądzonych tytułem zwrotu kosztów procesu;
2. oddalić wniosek powódki o sprostowanie wyroku w zakresie wysokości zasądzonych kosztów procesu;
3. oddalić wniosek powódki o uzupełnienie wyroku o zasądzenie dalszych kosztów procesu.

UZASADNIENIE

I. Oddalenie wniosku o sprostowanie

Powódka wniosła o sprostowanie wyroku w zakresie sumy zasądzonych kosztów, wskazując, że doszło do oczywistej omyłki rachunkowej i należne jej koszty wynoszą po 1 455,66 zł od każdej z pozwanych a nie po 485,22 zł.

Zgodnie z art. 350 § 1 k.p.c. sąd może z urzędu sprostować w wyroku niedokładności, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki. Oczywiście strona może również o to wnosić. Jednakże jeśli chodzi o wysokość zasądzonych kosztów procesu, nie doszło do oczywistej omyłki rachunkowej, a motywy zasądzenia zwrotu kosztów w takiej jak zasądzona wysokości znajdują się w uzasadnieniu wyroku. Z tego względu sąd oddalił wniosek.

II. Oddalenie wniosku o uzupełnienie wyroku przez zasądzenie dodatkowych kosztów procesu

Na wypadek nieuwzględnienia wniosku o sprostowanie powódka wniosła o uzupełnienie wyroku przez zasądzenie dodatkowo na jej rzecz od każdej z pozwanych po 970,44 zł poza już zasądzonymi kwotami po 485,22 zł.

Zgodnie z art. 351 § 1 k.p.c. strona może żądać uzupełnienia wyroku, jeśli sąd nie orzekł o całości żądania, o natychmiastowej wykonalności albo nie zamieścił w wyroku dodatkowego orzeczenia, które według przepisów ustawy powinien był zamieścić z urzędu. Tymczasem w niniejszej sprawie sąd rozstrzygnął w zakresie kosztów procesu. Kwestionowanie wysokości zasądzonych kosztów może nastąpić w drodze zażalenia (por. uchwała SN z 11 lipca 1972 r., III PZP 14/72). Z tego względu sąd oddalił wniosek.

III. Oddalenie wniosku o uzupełnienie wyroku o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot zasądzonych tytułem zwrotu kosztów procesu

Z kolei wniosek o uzupełnienie wyroku o zasądzenie odsetek od kwot zasądzonych tytułem zwrotu kosztów procesu jest niezasadny z tego względu, że wbrew stanowisku powódki, w świetle art. 98 § 11 k.p.c. nie było podstaw do zasądzenia

tych odsetek. Odsetki te bowiem „przysługują” z mocy prawa, nie są natomiast, tak jak odsetki z art. 98 § 12 k.p.c. „przyznawane” przez sąd.

Normatywna treść art. 98 § 11 k.p.c. wyraża się w przyznaniu odsetek od należności z tytułu zwrotu kosztów procesu, a więc należności publicznoprawnej nieobjętej hipotezą art. 481 § 1 k.c. dotyczącego zobowiązań prywatnoprawnych (por. uchwała SN z 20 maja 2011 r., III CZP 16/11). To jednak, że ustawodawca przyznał odsetki od należności z tytułu zwrotu kosztów procesu, nie jest tożsame z wyposażeniem sądów w kognicję do orzekania w tym przedmiocie w ramach rozstrzygnięcia o kosztach stosownie do art. 108 § 1 k.p.c. (a więc zawartym w wyroku postanowieniem, a nie wyrokiem).

W państwie prawa organy publiczne (w tym sądy) działają na podstawie i w granicach prawa. Sąd w procesie cywilnym uprawniony jest do wydania wyroku w zakresie zgłoszonego żądania pozwu (art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz zawarcia w wyroku ściśle przewidzianych prawem procesowym postanowień, takich jak postanowienie w przedmiocie rygoru natychmiastowej wykonalności czy też właśnie w przedmiocie kosztów procesu.

Ustawa jednak wyraźnie różnicuje „kwotę zasądzoną tytułem zwrotu kosztów procesu” i „należne od tej [zasądzonej] kwoty odsetki” (art. 98 § 11 k.p.c.). Mogą one, w razie ich ewentualnego nieuregulowania przez dłużnika, stanowić przedmiot odrębnego procesu, z zagwarantowanymi dłużnikowi wszelkimi gwarancjami procesowymi (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji RP), w tym prawa do rozpoznania sprawy w dwuinstancyjnym postępowaniu i skierowania sprawy na rozprawę przed sądem II instancji, podczas gdy – jeśli by przyjąć *contra legem*, że orzekanie o odsetkach należnych z mocy prawa wchodzi w skład rozstrzygnięcia o kosztach procesu – prowadziłyby to do sytuacji, w której nie tylko dłużnik byłby pozbawiony rozprawy przed sądem II instancji, ale również w niektórych wypadkach nawet możliwości przeniesienia sprawy przed sąd II instancji (por. art. 3941a § 1 pkt 9 *in fine* k.p.c.). A takie ograniczenie ww. gwarancji może nastąpić tylko w drodze ustawy (art. 78 zd. 2 Konstytucji RP), przez które to pojęcie w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego rozumie się konieczność dostatecznie wyraźnej, niebudzącej wątpliwości podstawy w ustawie, a nie quasi-podstawy ustawowej w postaci analogii czy rozszerzającej tudzież funkcjonalnej wykładni.

Konstytucyjny podział władz opiera się na następującym założeniu: władza ustawodawcza tworzy generalne i abstrakcyjne normy, a sądy stosują te generalne i abstrakcyjne normy, uwzględniając okoliczności konkretnych rozpoznawanych spraw. W zupełnie skrajnych przypadkach sądy dokonują pewnych korekt, co do zasady stosując konkretne ustawowe instrumenty (jak np. klauzule generalne), dokonując wykładni w świetle norm-zasad, tudzież wywodząc skutki z hierarchicznej budowy systemu prawa (art. 8 ust. 1 i 2, art. 91 ust. 2 i 3, art. 92 ust. 1 Konstytucji), tak żeby zapewnić wymiar „sprawiedliwości”, do czego są powołane (art. 175 ust. 1 Konstytucji RP). Pomijając jednak te przypadki, sąd który z przyczyn funkcjonalnych, choćby i słusznych, celem zapewnienia realizacji pewnych istotnych w jego ocenie wartości, działa bez podstawy prawnej albo wbrew niej, wciela się w rolę ustawodawcy, czyli nie swoją. Pomijając już aspekt ustrojowy tego zjawiska, pociąga to za sobą to poważne zagrożenie, że sąd z racji skromnego w porównaniu do organów powołanych do tworzenia prawa instrumentarium (por. chociażby wysłuchania publiczne, konsultacje społeczne, rady legislacyjne, ekspertyzy, publiczna debata parlamentarna złożona z 3 czytań, dwuizbowość parlamentu, prewencyjna kontrola TK), nie jest na ogół w stanie zapoznać się i następnie uwzględnić wszystkich istotnych do rozważenia interesów, na które tworzona norma będzie miała wpływ.

Dlatego mimo że sąd dostrzega, że z punktu widzenia wygrywających procesy cywilne, zasądzenie odsetek od kosztów procesu od razu, w wyroku, byłoby istotnym ułatwieniem, nie musieliby bowiem w razie zaistniałej wskutek niezapłacenia w terminie kosztów przez przegrywającego, wszczynać przeciwko niemu nowego procesu, o tyle z uwagi na brak podstawy prawnej, sąd odsetek tych nie zasądza w ramach rozstrzygnięcia o kosztach.

Stanowisko takie, jak sądu, wyrażane jest w bogatym piśmiennictwie prawniczym (M. Misiurek [w:] T. Wiśniewski (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Warszawa 2021, art. 98, nb. 35; S. Hajnrych [w:] T. Zembrzusi (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe po nowelizacji..., Warszawa 2020, art. 98, nb. 7; M. Manowska [w:] M. Manowska (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Warszawa 2021, art. 98, nb.

12; T. Demendecki [w:] A. Jakubecki (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do wybranych przepisów nowelizacji 2019, LEX 2019, art. 98; M. Kuchnio [w:] O. Piaskowska (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany, LEX 2021, art. 98, nb. 30).

Obecnie trwają prace legislacyjne nad nowelizacją, która – jeśli nie zmieni kształtu przez cały ten proces – doprowadzi do przyznania sądom kompetencji do zasądzania odsetek od kosztów procesu jednocześnie z rozstrzygnięciem o kosztach (projekt rządowy nr (...), którego planowana data przyjęcia przez Radę Ministrów to III kwartał bieżącego roku). Tym niemniej nie jest wykluczone, że uwzględnienie ujawnionych w procesie legislacyjnym uzasadnionych interesów sprawi, że w takim kształcie zmiana ta nie wejdzie w życie.

Z.ądzenia:

1. odnotować uzasadnienie;
2. odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda adw. L. przez umieszczenie w portalu informacyjnym.

W., 11 października 2021 roku asesor sądowy M. J.